

Această publicație a fost realizată cu sprijinul financiar acordat prin Programul „Drepturi Fundamentale și Cetățenie” al Uniunii Europene. Conținutul acestei publicații intră în responsabilitatea Centrului de Resurse Juridice și nu reflectă în niciun fel punctele de vedere ale Comisiei Europene.

RAPORT DE MONITORIZARE

Realizat de

în urma vizitei inopinate în

CENTRUL DE ASISTENȚĂ PENTRU COPILUL CU CERINȚE EDUCATIVE SPECIALE, TECUCI

1. Informații generale

Denumirea completă a Centrului este „Centrul de asistență pentru copilul cu cerințe educative speciale Tecuci”, Strada 1 Decembrie 1918, nr. 75.¹ Directoarea este E.S.

Echipa de monitorizare a fost formată din Daniel Pîrvu (psiholog) și Daniela Ududec (avocat stagiar). Data vizitei a fost 5 februarie 2014. Programul Centrului era cuprins între orele 8:00 – 16:00. Monitorii au ajuns la Centru la ora 19:00.

Când au ajuns la Centru, monitorii au sunat la ușă de mai multe ori, dar nu li s-a răspuns. În final, au apărut două femei care au precizat că sunt instructori la Centru și că au venit să schimbe tura cu instructoarele care tocmai își terminau programul. După ce echipa CRJ s-a prezentat și a arătat Protocolul, li s-a spus că trebuie să vorbească prima dată cu șefa de centru pentru a putea permite vizita. Echipa a fost invitată să rămână pe hol, pe canapea.

Mai târziu a venit șefa de Centru, care a purtat o serie de conversații telefonice cu persoane de la DGASPC. A declarat că cei de la Direcție își amintesc de semnarea Protocolului și că Centrul poate fi vizitat.

Centrul este subordonat DGASPC Galați. Este un Centru numai pentru minori, iar clădirea găzduiește atât un centru de tip rezidențial, cât și unul de zi.

Centrul de zi are 12 beneficiari. Centrul rezidențial are 8 beneficiari minori, dintre care 3 fete și 6 băieți. Am confirmat prin numărătoare la fața locului prezența celor 8 beneficiari în Centru. Beneficiarii rezidenți în Centru au între 6 și 16 ani. Centru nu are beneficiari care trăiesc cu HIV sau cu hepatită.

Nu a reieșit din discuții dacă fetele sunt separate de băieți, însă așezarea spațiilor de dormit permite această separare (sunt 6 băieți și 2 fete; există 1 dormitor de 6 persoane și 1 dormitor de 4 persoane).

¹ Aici este o listă cu mai multe centre din subordinea DGASPC Galați: <http://www.dgaspcgalati.ro/index43.html>

În Centru a fost observată folosirea a două dormitoare: unul de 6 persoane și unul de 4 persoane. Directoarea a declarat că Centrul are o capacitate de 10 persoane. Cu toate acestea, a fost observată o a treia cameră cu paturi, care părea nefolosită. Directoarea a declarat că, întrucât nu au izolator în caz de urgență, pot folosi acest dormitor pe post de izolator (deși până la momentul vizitei nu ar fi avut nevoie).

Conform informațiilor furnizate de Directoare, Centrul a fost administrat anterior de fundația „Salvați Copiii” care avea o colaborare și cu Spitalul din Tecuci. În acea perioadă Centrul interna mame cu copii pe o perioadă de 3 luni. În 2001 s-a terminat protocolul de colaborare al S.C. cu DGASPC, Centrul transformându-se într-un centru de zi. Din 2006, când nu au mai fost locuri suficiente pentru găzduirea copiilor în Galați, Centrul a devenit și rezidențial.

Conform declarațiilor Directoarei, Centrul nu a primit fonduri europene. Au primit (și primesc de obicei) donații în perioadele sărbătorilor. De exemplu, cărucioarele cu roțile (în număr de 8) au fost primite de la Fundația Motivation.

2. Plasamentul în instituție

Directoarea a declarat echipei de monitori că beneficiarii ajung la Centru după ce au fost încadrați într-un grad de handicap, cu plan de recuperare. Rezidenții vin la Centru în urma Hotărârii Comisiei pentru Protecția Copilului DGASPC. Niciunul dintre rezidenți (toți fiind minori) nu a ajuns la Centru în urma unei Hotărâri judecătorești de decădere din drepturi a părinților.

Beneficiarii stau în Centru până la majorat. Întrucât nu frecventează școala, după 18 ani vor fi orientați către Centre pentru adulți sau se va încerca reintegrarea lor în familiile de origine.

3. Suport legal și evaluarea măsurii de plasament

Monitorilor li s-a indicat ca singură metodă de evaluare a plasamentului în Centru reevaluarea anuală a încadrării în grad de handicap pe care trebuie să o parcurgă fiecare rezident.

4. Acces la justiție

Directoarea a declarat echipei de monitori că informarea beneficiarilor cu privire la drepturile lor se realizează de către personalul care lucrează direct cu aceștia. Monitorii nu au văzut afișate și accesibile informații legate de instituții care pot fi contactate pentru a face petiții sau plângeri. Este de menționat faptul că niciunul dintre copiii găzduiți în Centru nu știe să scrie și să citească, ceea ce înseamnă că trimiterea oricărui mesaj scris către exterior trebuie să fie făcută cu ajutorul personalului din Centru.

Monitorii au observat existența unui regulament de ordine interioară afișat la avizier lângă ușă. Tot la intrare mai erau afișate: Metodologia de organizare și funcționare, Politicile de confidențialitate, Autorizația sanitară de funcționare, Misiunea Centrului, Normele interne, Regulamentul intern de organizare și funcționare al DGASPC.

În holul de la intrarea în Centru, la îndemana vizitatorilor, am observat un registru de reclamații și sesizări. Toate paginile acestui registru erau goale. Am discutat acest aspect cu Directoarea centrului, care ne-a declarat că registrul există, dar nu au existat plângeri.

Din discuțiile cu conducerea Centrului echipa de monitorizări a ajuns la concluzia că, în fapt, este foarte greu pentru beneficiari să depună plângeri. Această concluzie se bazează pe următoarele argumente:

- nu există o procedură clară și scrisă prin intermediul căreia se garantează dreptul beneficiarilor de a face plângeri și de a-și exprima opinia;
- dizabilitățile beneficiarilor din centrul rezidențial indică faptul că aceștia au nevoie de ajutor de specialitate pentru a-și putea exprima opiniile, iar personalul este acela care lucrează direct cu ei și este responsabil să le transmită opiniile mai departe;
- singurul registru de plângeri și sesizări este plasat în holul de la intrare, dar este gol, fără nicio însemnare în el;

5. Condiții de viață în instituție

În cadrul vizitei, monitorii CRJ au observat că Centrul este unul de dimensiuni mici, aflat într-o clădire veche, cu tavan înalt. La prima vedere nu au reieșit probleme majore legate de condițiile de cazare ale beneficiarilor.

Toaleta personalului este separată de cea a beneficiarilor. Dușul copiilor este situat în baia personalului. Toaleta beneficiarilor rezidenți în Centrul este aceeași cu cea a copiilor care vin din afară pentru recuperare în Centrul de Zi. Locul unde beneficiarii fac baie este o cadă, care se află în aceeași cameră cu spălătoria. Toaletele și băile erau curate la momentul vizitei noastre.

Echipa de monitori a observat existența periutelelor personalizate, aflate în pahare pe care erau trecute numele fiecărui beneficiar.

În fapt, Centrul de Zi și cel Rezidențial nu sunt separate, având spații comune de trecere, educație/recuperare și consultație. Clădire are o terasă (care ar fi folosită pentru a scoate copii la aer atunci când plouă sau ninge) și o curte interioară de mici dimensiuni. La momentul vizitei, monitorii au observat că în curte erau parcate cele 2 mașini ale Centrului iar terasa era ocupată cu lucruri vechi.

Spațiul comun din clădire este lipsit de lumină naturală dar există ferestre în toate camerele de recuperare/educație

6. Servicii medicale

Din discuțiile purtate cu Directoarea Centrului, echipa de monitori a aflat că beneficiarii nu urmează forme de educație formală, nu știu și nici un pot să scrie și să citească, vocabularul vorbit (activ) fiind redus la câteva cuvinte. Câțiva copii nu reacționează nici la sunete și este nevoie de 2 persoane care să îi spele: unul îl ține pe scaun și celălalt îl spală.

Există un singur medic de familie pentru toți beneficiarii rezidenți, dar care nu are program de lucru în Centru. Există o infirmieră și 2 asistente medicale.

În caz de urgență, se sună salvarea, iar beneficiarii sunt duși la Spitalul Sf. Ioan din Galați. Motivul pentru care sunt trimiși la Galați este, conform Directoarei, că cei din Tecuci nu

îi mai primesc („... nici nu mai vor să audă de noi!”). În ceea ce privește tratamentele oftalmologice, sunt primiți de medicii locali, iar în caz de nevoie ochelarii sunt cumpărați de către DGASPC.

Nu se fac vizite regulate de către medicul psihiatru sau neurolog, ci beneficiarii sunt duși la Galați la dr. C. M. care este medic specialist neurolog și cu care Centrul colaborează.

Directoarea a explicat că există mari probleme în a găsi un medic stomatolog. Cei din localitate ar refuza să trateze copiii cu dizabilități din Centru pe motivul că nu vor să riște în a administra anestezice acestor copii care au tratament psihiatric. Astfel, beneficiarii din Centru ar fi nevoiți să apaleze la medici stomatologi din alte localități.

Medicamentele prescrise de medicul specialist sunt administrate de către asistenta medicală de pe tură sau, în situația în care aceasta nu este prezentă la ora la care trebuiesc administrate, de către infirmieră. La Centru nu se administrează sedative beneficiarilor, conform declarației Directoarei.

Controalele medicale se realizează preponderant în afara Centrului. Beneficiarii sunt consultați de medicii la care ajung cu mașina Centrului (un microbuz donat de o persoană particulară). Centrul are și un autoturism Dacia (5 locuri) care este al Direcției.

La momentul vizitei, Directoarea a declarat faptul că în tura respectivă erau câte 2 instructori de educație, nu personal medical, asistente sau infirmieri.

Directoarea ne-a oferit informații despre un caz în care a fost nevoie de o intervenție chirurgicală asupra unei beneficiare. Mama acesteia și-a dat inițial consimțământul pentru procedură, dar apoi nu a mai revenit pentru confirmare. Astfel, consimțământul pentru operație a fost dat de Directorul DGASPC.

7. Activități educative și recreative

Directoarea a declarat că, în cadrul activităților realizate cu beneficiarii se numără și vizite în parc, vara. Monitorii au observat că centrul are o curte foarte mică, în care este parcată mașina Centrului. Astfel, considerăm că nu este suficient spațiu verde de joacă pentru copii.

Directoarea ne-a indicat terasa Centrului (aflată la parter), spunându-ne că acolo se joacă beneficiarii atunci când e iarnă, însă la momentul vizitei, terasa era ocupată cu echipament medical vechi.

Directoarea a declarat că beneficiarii din Centru participă la programe de recuperare și educație în conformitate cu afecțiunile de care suferă. Monitorii au văzut afișat programul activităților zilnice: kinetoterapie, ludoterapie, meloterapie, antrenarea în activități simple de autoîngrijire, socializare. Directoarea a declarat că, atunci când vremea permite, copiii sunt scoși în parc, participă la serbări școlare, mănâncă la fast food, fac vizite într-un alt centru. Câțiva copii fac și terapie cu UV, lampa fiind la momentul vizitei în sala de kinetoterapie. Primesc vizite din afară din partea unor școli, ocazie cu care unii vizitatori le aduc jucării copiilor din Centru.

8. Contactul cu exteriorul instituției

Directoarea a declarat că majoritatea beneficiarilor nu sunt vizitați de rude. 2 dintre copii nu au fost vizitați niciodată de niciun aparținător. Conform declarațiilor acesteia, în cazul celorlalți, rudele sunt informate atunci când se iau decizii în legătură cu beneficiarii.

Doi dintre beneficiarii rezidenți nu au primit niciodată vizite din partea familiei. 6 copii sunt vizitați sporadic de cineva din familie. Este, de asemenea, un copil care „pleacă” de 2 ori pe săptămână acasă în familie.

9. Măsuri disciplinare, pedepse corporale, utilizarea forței, plângeri

Un copil (G. D.), este conțenționat 1-2 ore pe zi, însă Directoarea susține că conțenționarea nu este o practică generală la nivelul Centrului. Conform declarației sale, copilul respectiv este conțenționat cu curelele de la cărucior, deoarece își bagă mâna în gură și își provoacă starea de vomă după masă. Echipa de monitori l-a văzut pe acest copil, care stătea în fotoliul rulant, nu era conțenționat dar își băgat mâna în gura, așa cum descriesese Directoarea. Pentru unii beneficiari este nevoie de legarea centurii de siguranță în scaunele cu roțile atunci când sunt transportați întrucât nu pot să se țină și ar putea cădea.

10. Personalul instituției

Din informațiile oferite de Directoare, acesta este personalul care deservește partea rezidențială a Centrului:

- 1 director/șef de centru
- 1 administrator
- 6 instructori de educație
- 1 infirmieră
- 2 îngrijitoare
- 2 bucătărese
- 1 lenjereasă
- 1 muncitor calificat pentru întreținere
- 1 kinetoterapeut
- 1 asistent social
- 2 asistente medicale

Atunci când este nevoie de psiholog, acesta este „împrumutat” de la un alt departament sau serviciu din cadrul Direcției. Directoarea a declarat că Centrul ar avea mare nevoie și de un logoped.

11. Respectarea și protecția drepturilor fundamentale

În urma vizitei de monitorizare, echipa CRJ a concluzionat că unul dintre cele mai afectate drepturi este cel referitor la **accesul la justiție**. Așa cum reiese din argumentarea realizată la capitolul 4, beneficiarilor le este dificil să transmită plângeri și să acceseze instituții specifice pentru protejarea drepturilor lor. În plus, echipa de monitori subliniază că reevaluarea legalității măsurii plasamentului nu este echivalentă cu reevaluarea încadrării în grad de handicap.

Dreptul la sănătate al beneficiarilor este afectat prin discriminările de care aceștia suferă când accesează servicii medicale stomatologice sau de altă natură. Lipsa unor medici care să aibă

program de consultații la Centru împinge beneficiarii către servicii medicale din afară, inclusiv din afara localității.

12. Alte observații - Scurte precizări despre Casa de tip familial „Speranța”

Casa de tip familial „Speranța” este condusă de aceeași Directoare E. S. și se află în apropierea Centrului vizitat inițial (5-10 minute de mers pe jos). Casa este un centru rezidențial și are 5 instructori de educație.

Casa a găzduit 8 copii, din care au rămas doar 7, cu vârste cuprinse între 10 și 16 ani, 3 băieți și 4 fete. Persoana care a părăsit Casa era o fată care, conform declarației Directoarei, la vârsta majoratului s-a măritat. Directoarea ne-a precizat că beneficiarii Casei sunt, de fapt, două familii de frați.

Ca educație, 2 beneficiari merg la școala de masă, iar 5 merg la școala specială.

Dintre beneficiari, numai unul este încadrat în grad de handicap. Restul au un grad accentuat sau ușor de dizabilitate, dar există și 2 beneficiari (un băiat și o fată) care nu au niciun fel de dizabilități.

13. Recomandări

Ca urmare a vizitei inopinate de monitorizare, echipa CRJ face următoarele recomandări:

- Redactarea și implementarea unei proceduri privind depunerea plângerilor din partea beneficiarilor, într-un sistem în care aceste plângeri sunt luate efectiv în evidență și există registre pentru consemnarea acestora.
- Afișarea, într-un mod cât mai vizibil, a datelor de contact ale celor mai importante instituții la care beneficiarii pot apela pentru apărarea drepturilor lor.
- Reevaluarea periodică a temeiului și legatității internării beneficiarilor.
- Asigurarea spațiului de joacă suficient în curtea Centrului și asigurarea că acest spațiu este sigur pentru beneficiari.